

2015. Almería. Zuid-Spanje. Augustus.

Vandaag heb ik mijn laptop op de betonnen vloer van een strandtent laten vallen. Hij zat onder mijn arm geklemd en gleed uit zijn zwarte rubberen hoes (in de vorm van een envelop) en landde op de schermkant. Nu is de digitale pagina gebarsten maar hij doet het tenminste nog. Mijn laptop bevat mijn hele leven en weet meer over mij dan wie dan ook.

Met andere woorden: als hij kapot is, dan ben ik dat ook.

Mijn screensaver is een afbeelding van een paarse nachtelijke hemel bezaaid met sterren en constellaties en de Melkweg, waarvan de naam is afgeleid van het Latijnse woord *lactea*. Mijn moeder heeft me jaren geleden verteld dat ik Melkweg als volgt moest schrijven – γαλαξίας κύκλος – en dat Aristoteles in Chalcidice, vijftig kilometer ten oosten van het huidige Thessaloniki, waar mijn vader is geboren, naar de melkachtige cirkel had getuurd. De oudste ster is zo'n dertien miljard jaar oud, maar de sterren op mijn screensaver zijn twee jaar oud en in China gemaakt. Al dit universum is nu gebarsten.

Ik kan er niets meer aan doen. Naar het schijnt is er in het volgende smerige stadje een internetcafé en voert de eigenaar ook weleens kleine reparaties aan computers uit, maar hij zou een nieuw scherm moeten bestellen en dat is er dan pas over een maand. Ben ik hier over een maand nog? Geen idee. Dat hangt af van mijn zieke moeder, die in de kamer hiernaast onder een klamboe ligt te slapen. Ze zal wakker worden en roepen: 'Haal eens water voor me, Sofia', en dan zal ik water voor haar halen en zal het altijd het

verkeerde water zijn. Ik weet niet zo goed meer wat water betekent, maar ik zal voor haar halen wat ik onder water versta: uit een fles in de koelkast, uit een fles buiten de koelkast, uit de ketel waarin het water is gekookt en afgekoeld. Als ik naar de sterrenvelden op mijn screensaver tuur, drijf ik vaak op een buitengewoon merkwaardige manier de tijd uit.

Het is pas elf uur en ik zou nu ook op mijn rug in zee kunnen drijven en naar de échte nachtelijke hemel en de échte Melkweg kunnen kijken, maar ik ben bang dat er kwalen zitten. Ik ben gistermiddag gebeten en daar heb ik een brandende, paarse striem op mijn linkerbovenarm aan overgehouden. Ik moest over het hete zand naar de EHBO-keet aan de andere kant van het strand rennen om zelf te halen bij de student (volle baard) die daar de hele dag kwalenbeten van toeristen moet verzorgen. Hij vertelde dat kwalen in Spanje ‘medusa’s’ worden genoemd. Ik dacht dat de Medusa een Griekse godin was die werd vervloekt en in een monster veranderde en dat iedereen die haar aankeek versteende door haar indringende blik. Dus waarom zouden ze een kwal naar haar vernoemen? Ja, zei hij, maar volgens hem leken de tentakels van de kwal op het haar van de Medusa, dat altijd wordt afgebeeld als een wirwar van kronkelende slangen.

Ik had de gele vlag met het cartooneske plaatje van de Medusa voor de EHBO-keet gezien. Ze heeft slagtanen en kijkt waanzinnig uit haar ogen.

‘Als de Medusavlag gehesen is, kun je beter niet gaan zwemmen. Maar dat moet je natuurlijk zelf weten.’

Hij depte de beet met een wattenbolletje dat hij in opgewarmd zeewater had gedrenkt en vroeg me toen een formulier te ondertekenen dat eruitzag als een petitie. Het was een lijst van alle mensen op het strand die die dag gebeten waren. Het formulier vroeg om mijn naam, leeftijd, beroep en geboorteland. Dat is een heleboel informatie om over na te denken als je arm brandt en onder de blaren zit. Hij legde uit dat hij mij moest vragen het in te vullen zodat de EHBO-keet tijdens de Spaanse recessie open kon blijven.

Als toeristen geen reden hadden om van deze dienst gebruik te maken zou hij geen werk meer hebben, dus hij was natuurlijk wel blij met de medusa's. Zij zorgden dat hij te eten had en benzine in zijn brommer kon gooien.

Uit het formulier kon ik opmaken dat de leeftijd van de mensen op het strand met kwalpenbeten varieerde van zeven tot vierenzeventig, en dat ze voornamelijk uit Spanje kwamen, maar er stonden ook een paar toeristen uit Engeland tussen en iemand uit Triëst. Ik wil al heel lang naar Triëst omdat het lijkt op *tristesse*, wat luchthartig klinkt, hoewel dit het Franse woord voor verdriet is. In het Spaans is het *tristeza*, wat zwaarder is dan Frans verdriet, eerder gekreun dan gefluister.

Ik had geen kwalpen gezien tijdens het zwemmen maar de student legde uit dat hun tentakels erg lang zijn waardoor ze van een afstandje kunnen bijten. Zijn wijsvinger plakte van de zalf waarmee hij mijn arm inwreef. Hij leek veel van kwalpen te weten. De medusa's zijn doorzichtig omdat ze voor vijftiennegentig procent uit water bestaan, dus ze vallen niet erg op. Bovendien heeft overbevissing eraan bijgedragen dat er zo veel kwalpen in de wereldzeeën zitten. Ik mocht vooral niet over de zwellingen wrijven en er niet aan krabben. Er zouden nog netelcellen op mijn arm kunnen zitten en door over de beet te wrijven gaan ze meer gif afscheiden, maar zijn speciale zalf zou de cellen deactiveren. Terwijl hij praatte zag ik hoe zijn zachte, roze lippen pulseerden als een medusa midden in zijn baard. Hij gaf me een stompe potlood en vroeg of ik alsjeblieft het formulier wilde invullen.

Naam: Sofia Papastergiadis

Leeftijd: 25

Geboorteland: Engeland

Beroep:

De kwalpen hebben geen boodschap aan mijn beroep, dus wat doet het ertoe? Het is een teer punt, pijnlijker dan mijn beet en proble-

matischer dan mijn achternaam, die niemand kan uitspreken of spellen. Ik vertelde dat ik antropologie heb gestudeerd maar tijdelijk in een café in West-Londen werk – het heet The Coffee House en we hebben er gratis wifi en opgeknapt kerkbanken. We roosteren zelf onze bonen en maken drie soorten ambachtelijke espresso ... dus ik weet niet wat ik bij 'Beroep' moet invullen.

De student plukte aan zijn baard. 'Bestuderen antropologen eigenlijk primitieve volkeren?'

'Ja, maar de enige primitieve persoon die ik ooit heb bestudeerd ben ik zelf.'

Ik kreeg ineens heimwee naar de vriendelijke, vochtige parken van Engeland. Ik wilde mijn primitieve lichaam uitstrekken op groen gras, waar geen kwallen tussen de sprietten dreven. In Almería is nergens groen gras, behalve op de golfbanen. De stoffige, kale heuvels zijn zo verdord dat ze hier vroeger spaghettiwesterns opnamen – zelfs eentje waar Clint Eastwood in speelde. Echte cowboys moeten continu gekloofde lippen gehad hebben, want de mijne zijn door de zon gaan barsten en ik smeer er elke dag lippenbalsem op. Zouden de cowboys dierlijk vet hebben gebruikt? Zouden ze naar de oneindige lucht hebben getuurd en de afwezigheid van kussen en liefkozingen gemist hebben? En verdwenen hun zorgen in het mysterie van de ruimte zoals soms gebeurt als ik naar de sterrenstelsels op mijn gebarsten screensaver tuur?

De student wist niet alleen veel over kwallen, maar kennelijk ook over antropologie. Hij wil me een tip geven voor 'origineel veldonderzoek' nu ik in Spanje ben. 'Heb je de witte plastic bouwsels gezien die het land in Almería bedekken?'

Ik had het spookachtige witte inderdaad gezien. Het strekt zich uit over de vlaktes en dalen zover het oog reikt.

'Het zijn kwekerijen', zei hij. 'In deze woestijnkassen kan de temperatuur oplopen tot vijfenveertig graden. Ze gebruiken illegale immigranten om de tomaten en paprika's voor de supermarkten te plukken, maar het komt eigenlijk neer op slavernij.'

Dat dacht ik al. Dingen die bedekt zijn, zijn altijd interessant. Er

zit nooit niets onder iets wat bedekt is. Als kind bedekte ik mijn gezicht met mijn handen zodat niemand wist dat ik er was. En daardoor kwam ik erachter dat ik juist zichtbaarder werd door mijn gezicht te bedekken omdat iedereen wilde weten wat ik nou eigenlijk te verbergen had.

Hij keek naar mijn achternaam op het formulier en vervolgens naar zijn linkerduim, die hij begon te buigen alsof hij wilde controleren of het gewricht nog werkte.

‘Jij bent Grieks, hè?’

Zijn aandacht is zo versnipperd dat het me van mijn stuk brengt. Hij kijkt me nooit recht aan. Ik draai het bekende verhaaltje af: mijn vader is Grieks, mijn moeder is Engels, ik ben geboren in Engeland.

‘Griekenland is kleiner dan Spanje, maar het kan zijn rekeningen niet betalen. De droom is voorbij.’

Ik vroeg hem of hij het over de economie had. Ja, zei hij, hij volgde de master filosofie aan de universiteit van Granada maar hij bofte met zijn vakantiebaantje bij de EHBO-keet. Als ze na zijn afstuderen nog steeds mensen zochten bij The Coffee House, ging hij naar Londen. Hij wist niet waarom hij net zei dat de droom voorbij was, want hij geloofde er niet in. Hij had het waarschijnlijk ergens gelezen en het was blijven hangen. Maar het was niet zijn mening, een uitspraak als ‘de droom is voorbij’. Wie is om te beginnen de dromer? De enige publieke droom die hij zich kon herinneren was die uit Martin Luther Kings toespraak ‘I have a dream ...’, maar de uitspraak over de droom die voorbij was impliceerde dat er iets was begonnen en nu afgelopen was. Het was aan de dromer om te zeggen dat het voorbij was, niemand anders kon voor hem spreken.

Daarop zei hij een hele zin in het Grieks en leek verbaasd toen ik hem vertelde dat ik geen Grieks spreek.

Ik blijf het gênant vinden dat ik een achternaam als Papastergiadis heb maar niet de taal van mijn vader spreek.

‘Mijn moeder is Engels.’

‘Ja, zei hij in zijn perfecte Engels. ‘Ik ben maar één keer op Skiathos geweest maar ik heb toen wel een paar zinnnetjes opgepikt.’

Het voelde als een milde belediging van zijn kant, dat ik niet Grieks genoeg was. Mijn vader verliet mijn moeder toen ik vijf was en zij is Engels en spreekt voornamelijk Engels tegen me. Waar bemoeide hij zich mee? Bovendien zou hij zich druk moeten maken om de kwallenbeet.

‘Ik zag je op het plein met je moeder.’

‘Ja.’

‘Heeft ze moeite met lopen?’

‘Rose kan soms wel lopen en soms niet.’

‘Heet je moeder Rose?’

‘Ja.’

‘Spreek je haar aan met haar naam?’

‘Ja.’

‘Zeg je geen mama?’

‘Nee.’

Het gezoem van het koelkastje in de hoek van de EHBO-keet was als van iets doods en kouds dat wel een hartslag had. Ik was benieuwd of er flessen water in lagen. *Agua con gas, agua sin gas*. Ik probeer constant manieren te verzinnen om mijn moeder eerder goed dan verkeerd water te brengen.

De student keek op zijn horloge. ‘De regel die voor iedereen met een kwallenbeet geldt, is dat ze hier vijf minuten moeten blijven. Op die manier kan ik in de gaten houden of je geen hartaanval of een andere reactie krijgt.’

Hij wees weer naar ‘Beroep’ op het formulier, waar ik niets had ingevuld.

Misschien kwam het door de pijn van de beet, maar ineens vertelde ik hem alles over mijn trieste miniatuurleventje. ‘Ik heb eerder een roeping dan een beroep, en dat is mijn moeder, Rose.’

Terwijl ik praatte liet hij zijn vingers langs zijn schenen omlaag-glijden.

‘We zijn in Spanje voor een bezoek aan de Gómez Kliniek om erachter te komen wat er echt mis is met haar benen. Over drie dagen hebben we onze eerste afspraak.’

‘Is je moeder verlamd aan haar benen?’

‘Dat weten we niet. Het is een raadsel. Ze heeft het al een tijdje.’

Hij begon het cellofaan van een homp witbrood te trekken. Ik dacht dat het deel twee van de kwallenbeetbehandeling was, maar het bleek een broodje pindakaas te zijn, zijn favoriete lunch. Hij nam een hapje en tijdens het kauwen ging zijn zwarte, glimmende baard op en neer. Blijkbaar kent hij de Gómez Kliniek. Deze staat hoog aangeschreven en hij kent ook de vrouw van wie wij het kleine, vierkante appartement aan het strand huren. We hebben hiervoor gekozen omdat er geen trap in zit. Alles is gelijkvloers, de twee slaapkamers liggen naast elkaar en grenzen aan de keuken, en het appartement bevindt zich vlak bij het centrale plein en alle cafeetjes en de plaatselijke Spar. Het ligt ook naast de duikschool, Escuela de Buceo y Náutica, een witte kubus met twee woonlagen en ramen in de vorm van patrijspoorten. De ontvangstruimte wordt momenteel geschilderd. Twee Mexicaanse mannen gaan elke ochtend aan de slag met gigantische blikken witte verf. Een jankende, magere Duitse herder zit de hele dag vastgeketend aan een ijzeren spijl op het dakterras van de duikschool. Hij is van Pablo, de eigenaar van de duikschool, maar Pablo zit de hele tijd op zijn computer een spel te spelen dat *Infinite Scuba* heet. De hysterische hond trekt aan zijn kettingen en doet regelmatig een poging om van het dak af te springen.

‘Niemand mag Pablo’, beaamde de student. ‘Hij is zo’n kerel die een kip levend zou plukken.’

‘Dat is een goed onderwerp voor een antropologisch veldonderzoek’, zei ik.

‘Wat is een goed onderwerp?’

‘Waarom niemand Pablo mag.’

De student stak drie vingers op. Ik nam aan dat dit betekende dat ik nog drie minuten in de keet moest blijven.

’s Morgens leren de mannelijke medewerkers van de duikschool de aspirant-duikers hoe ze hun duikpak moeten aantrekken. Ze vinden het ook niet leuk dat de hond de hele dag aan de ketting

ligt, maar ze doen gewoon wat ze moeten doen. Vervolgens gaan ze verder met benzine in plastic jerrycans gieten, die ze op een elektrisch apparaat over het strand naar de boot rollen. Dit is vrij ingewikkelde technologie vergeleken met de Zweedse masseur, Ingmar, die gewoonlijk rond dezelfde tijd zijn tent opzet. Ingmar vervoert zijn massagetafel door pingpongballetjes aan de poten vast te maken en hem over het zand te slepen. Hij is persoonlijk bij me komen klagen over Pablo's hond, alsof het toevallige feit dat ik naast de duikschool woon betekent dat ik op de een of andere manier mede-eigenaar ben van de arme herder. Ingmars klanten kunnen nooit ontspannen doordat de hond jammert, jankt, blaft en zich van kant probeert te maken tijdens hun aromatherapie-massage.

De student in de EHBO-keet vroeg of ik nog ademde.

Ik krijg het gevoel dat hij me hier wil houden.

Hij stak een vinger op. 'Je moet hier nog één minuut blijven, en dan moet ik je nog een keer vragen hoe je je voelt.'

Ik wil een groter leven.

Wat ik vooral voel is dat ik gefaald heb maar ik werk nog liever bij The Coffee House dan dat ik word aangenomen om te onderzoeken waarom consumenten de ene wasmachine liever willen dan de andere. Het gros van mijn medestudenten is uiteindelijk etnograaf in het bedrijfsleven geworden. Als etnografie het beschrijven van cultuur betekent, dan is marktonderzoek een soort cultuur (waar mensen wonen, de omgeving waar ze in wonen, hoe de taak van de was doen verdeeld is binnen een gemeenschap ...), maar uiteindelijk draait het hier om het verkopen van wasmachines. Ik weet niet eens of ik wel veldwerk wil doen waarbij je in een hangmat ligt te kijken naar heilige buffels die in de schaduw grazen.

Ik maakte geen grapje toen ik zei dat Waarom Iedereen Pablo Haat een goed onderwerp voor een veldonderzoek zou zijn.

Voor mij is de droom voorbij. Hij begon het najaar waarin ik mijn spullen inpakte om naar de universiteit te gaan en mijn kreupele moeder achterliet zodat ze zelf de peren uit de boom in onze tuin

in Oost-Londen moest plukken. Ik slaagde cum laude voor mijn bachelor. De droom ging verder tijdens mijn masterstudie. Hij eindigde toen ze ziek werd en ik mijn promotieonderzoek afbrak. Het onvoltooide proefschrift dat ik voor mijn doctoraat heb geschreven schuilt nog altijd in een digitaal bestand achter mijn gebarsten screensaver als een niet-opgeëiste zelfmoord.

Ja, sommige dingen worden groter (het gebrek aan richting in mijn leven), maar niet de juiste dingen. De koekjes bij The Coffee House worden groter (zo groot als mijn hoofd), de bonnetjes worden groter (er staat zo veel informatie op een bonnetje, dat het haast een veldonderzoek op zich is), en mijn bovenbenen ook (een dieet van broodjes, gebakjes ...). Mijn banksaldo wordt kleiner en passievruchten ook (al neemt de omvang van de granaatappels toe en die van de luchtvervuiling ook, evenals mijn schaamte voor de vijf nachten per week die ik in de voorraadkamer boven The Coffee House doorbreng). In Londen zak ik de meeste avonden verdoofd in elkaar op het kinderlijke eenpersoonsbed. Ik heb nooit een excuus om te laat te komen. Het vervelendste onderdeel van mijn werk zijn de klanten die me vragen ze te helpen met hun draadloze muis en reisoplader. Zij zijn op weg naar een andere plek terwijl ik hun kopjes opruim en kaartjes voor de cheesecake schrijf.

Ik stampvoette om mezelf af te leiden van de kloppende pijn in mijn arm. Op dat moment kreeg ik in de gaten dat het nekbandje van mijn bikinitop het begeven had en mijn blote borsten schudden terwijl ik op de grond stampte. Het bandje is waarschijnlijk onder het zwemmen geknapt, wat betekent dat ik topless was toen ik over het strand naar de EHBO-keet ben gerend. Misschien wist de student daarom niet waar hij moest kijken tijdens ons gesprek. Ik ging met mijn rug naar hem toe staan terwijl ik met de bandjes prutste.

‘Hoe voel je je?’

‘Prima.’

‘Je mag gaan.’